Jezus

en de Joden

Een frisse blik op het Koninkrijk van God

Dirk Hiemstra

Voorwoord

Ik kreeg op een gegeven moment de gedachte om mijn visie met betrekking tot de theologie rondom Israël eens op papier te zetten. Ik ben al diverse keren aangelopen tegen discussie over dit onderwerp en dan bleek vaak dat er nog een stuk onderbouwing ontbrak. Het leek mij dan ook goed om voor mijzelf één en ander eens op een rijtje te zetten, niet alleen voor de toekomstige lezer, maar ook om duidelijk te hebben waar ik zelf sta, zodat mijn visie, die naar mijn inzicht de bijbelse visie is op dit onderwerp, dieper indaalt en beter onderbouwd is vanuit de bijbel, en dan met name vanuit het onderwijs van Jezus zelf.

Ettelijke uren zijn er in gegaan om alles op papier te krijgen. Schrijven, zo nodig herschrijven en met hulp van mijn lieve echtgenote nog een keer door spelling en zinsbouw heen en om op die manier niet alleen te weten wat ik geschreven heb, maar dat er ook iemand meegelezen heeft om te kijken wat zij begrijpt, en of de boodschap overkomt.

Dank ook aan God, ik ben ervan overtuigd dat Hij mij heeft bijgestaan om het goed op papier te krijgen.

Ik hoop op deze wijze ook een zinvolle bijdrage te leveren aan een lopende discussie binnen het theologische veld.

Dirk Hiemstra

Inhoudsopgave

Inleiding....5
In den beginne....15
Deel 1 De strijd met het oude....29
Een stem in de woestijn....31
De eerste leerlingen....46
Een bruiloft....52
Een schoon huis....59
Opnieuw geboren....69
Een vreemde vrouw....80
Een lamme man....97
Brood om te eten....111
De familie....130
Een gezondene....137
Levend Water....148
Betrapt....155
Licht van de wereld....160
Van boven....172
Abrahams nageslacht....179
Een blindgeborene....189
De Goede Herder....197
Opgestaan....204

De intocht 218
De graankorrel 223
Deel 2 Introductie van het nieuwe 233
Een voetwassing 235
Het Huis van God 244
De Ware Wijnstok 258
Het afscheid 270
Jezus bidt 285
Deel 3 Kijken in de spiegel 294
Nog een brief 298
Conclusie 319

Bijbelvertaling

In deze uitgave wordt, behalve wanneer anders is aangegeven, gebruik gemaakt van de NBG-vertaling 1951 © Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap 1951.

Benadrukking in de Bijbeltekst is een toevoeging mijnerzijds

Inleiding

Johannes 20:30-31

> *30 Jezus heeft nog wel vele andere tekenen voor de ogen zijner discipelen gedaan, die niet beschreven zijn in dit boek, 31 maar deze zijn geschreven,* ***opdat gij gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zoon van God****, en* ***opdat gij, gelovende, het leven hebt in zijn naam****.*

In de loop van de jaren is er in het christelijk belijden, met name binnen de verschillende evangelische stromingen, hier en daar nogal wat gaan schuiven. De traditionele opvattingen worden in menig opzicht terzijde geschoven en vervangen door opvattingen die meer van deze tijd zouden zijn. Vanaf met name de negentiende eeuw is nogal wat verandering gekomen in gangbare opvattingen. Heel veel van deze veranderingen lijken wat cosmetisch van aard, hier en daar wordt wat anders tegen zogenaamde bijzaken aangekeken, tenminste zo wordt het gepresenteerd. De tekst uit het evangelie van Johannes waar ik deze inleiding mee ben begonnen wordt door iedereen binnen de evangelische stromingen onderstreept, en dus lijkt het, dat de basis in ieder geval goed te noemen is. Met name de oprichting van de staat Israël in 1948 en de verovering van Jeruzalem door het Israëlische leger in 1967, hebben er voor gezorgd dat er nogal wat is gaan schuiven binnen het evangelisch en in

mindere mate ook binnen het reformatorisch gedachtegoed. Israël wordt door velen gezien als Gods volk en Israël is als zodanig een integraal onderdeel van Gods heilsplan voor deze wereld. Binnen dit gedachtegoed zal in de eindtijd, waar we nu volgens velen zijn aanbeland, de focus verschuiven van de gemeente van Jezus Christus, in de richting van een hersteld Israël. Op een gegeven moment zal de rol van de gemeente dan ook volledig zijn uitgespeeld.

Een aantal stromingen zijn hierbij aan te wijzen. In de negentiende eeuw de opkomst van de zogenaamde dispensatieleer, in de twintigste eeuw de opkomst van verschillende op Israël gerichte stromingen binnen de kerk en aan het einde van de twintigste en het begin van de eenentwintigste eeuw de opkomst van de Messiaanse beweging. Voordat ik ga inzoomen op verschillende aspecten binnen deze stromingen, wil ik één aspect noemen wat er bovenuit springt en binnen al deze stromingen gezien wordt als toekomstvisie, namelijk dat Jezus Christus bij zijn wederkomst, zich zal vestigen in Jeruzalem en van daaruit zal regeren. Wat deze verschillende visies gemeen hebben is de gedachte dat het Koninkrijk van God een toekomstige fysieke realiteit in de fysieke wereld zal zijn, aangestuurd vanuit de fysieke plaats Jeruzalem, waar Jezus Christus plaats neemt op een fysieke troon in een fysieke herbouwde tempel, waarin het volk Israël een prominente rol vervult. Om één en ander wat meer te verduidelijken ga ik inzoomen op een aantal kenmerkende aspecten binnen de genoemde bewegingen.

Dispensatieleer

In de jaren vanaf 1830 was daar een man met de naam John Nelson Darby, die de dispensatieleer heeft ontwikkeld en te boek gesteld. John Nelson Darby (Westminster, 18 november 1800 - Bournemouth, 29 april 1882) was een geestelijk leider van de Church of Ireland, een zusterkerk van de Kerk van Engeland. Gedurende zijn leven veranderde hij van opvatting over veel zaken binnen de kerkelijke traditie waar hij deel van uit maakte. Met name de hiërarchische structuur begon hem meer en meer tegen te staan. Hij brak dan ook in 1828 met de kerk waar hij deel van uit maakte. In de jaren daarna ontwikkelde hij zijn theologie verder. Zonder al te ver in te gaan op alle aspecten rondom deze transitie, wil ik er een paar aspecten uitlichten die kenmerkend zijn binnen dit gedachtegoed:

- De wereld geschiedenis moet worden opgedeeld in een aantal verschillende tijdperken, de zogenaamde dispensaties of ook wel bedelingen genoemd, waarin God op verschillende wijzen omgaat met de mensheid.
- In de visie van Darby zijn er twee evangeliën te onderscheiden, namelijk het evangelie van het Koninkrijk, wat door Jezus werd verkondigd en bestemd zou zijn voor Israël, en het evangelie van de genade wat aan Paulus zou zijn geopenbaard en bestemd zou zijn voor de gemeente.
- Israël en de gemeente moeten dan ook worden gezien als twee te onderscheiden entiteiten, die niet met elkaar verward mogen worden.

- Vlak voor de wederkomst van Jezus Christus, wordt de gemeente opgenomen in de hemel, en gaat Israël door een grote verdrukking die zeven jaar duurt.
- Na de wederkomst van Jezus gaat Jezus samen met het overblijfsel van het volk Israël 1000 jaar regeren op aarde.

Deze leer is de centrale leer geworden van, wat wij in Nederland kennen als "De Vergadering van Gelovigen". In later jaren, eind negentiende en begin twintigste eeuw is deze leer populair gemaakt door Cyrus Ingerson Scofield (August 19, 1843 – July 24, 1921) en zijn Scofield Reference Bible en gemeengoed geworden bij 80% van de evangelische stromingen in met name Amerika. In de loop van de twintigste eeuw is dit gedachtegoed vanuit Amerika weer overgewaaid naar Europa. Met name het boek "De Planeet die aarde heette", geschreven door Harold Lee (Hal) Lindsey (Houston, 23 november 1929) een Amerikaanse evangelist en christelijk schrijver, heeft heel veel invloed gehad op dit proces. Ik weet nog dat ik dit boek zelf heb bestudeerd in mijn jaren als jong christen. Hoewel ik toen al wel een aantal vragen had, was ik wel onder de indruk van dit boek.

Israël-visie

Onder invloed van het zionisme en de gebeurtenissen met betrekking tot het joodse volk in de tweede wereldoorlog en natuurlijk ook bovengenoemde theologie, ontstonden er internationaal verschillende bewegingen met een centrale focus op Israël. In Nederland zijn een aantal prominente organisaties te

noemen. Zo heb je “Christenen voor Israël” als meest prominente organisatie op dit vlak, maar daarnaast ook organisaties zoals “Ebenezer” en “Boete en verzoening”. Kenmerkend is de centrale focus op Israël en het ondersteunen hiervan. Even een paar kernaspecten:

- Israël, het joodse volk, is het volk van God.
- De huidige staat Israël is de vervulling van Bijbelse beloften.
- Er is een scherpe scheiding tussen de gemeente van Jezus Christus uit de heidenen en het volk Israël.
- Het oude verbond dat God gesloten heeft met Israël op de Sinaï is nog steeds van kracht.
- De kerkelijke traditie wordt ervan beschuldigd de zogenaamde “vervangingsleer” aan te hangen.
- Israël is de edele olijf uit Romeinen 11 en de heidenen mogen bij de gratie Gods ook ingeënt zijn.
- Jezus zal bij zijn wederkomst het Koninkrijk op aarde vestigen, waarbij Israël en Jeruzalem een sleutelpositie zullen innemen

Met name als het gaat om het conflict in het Midden-Oosten, tussen Israël en de omringende landen, dienen wij conform dit gedachtegoed onverkort onze steun te blijven geven aan de staat Israël, voor Israël te bidden, op basis van Psalm 122 bidden voor de vrede van Jeruzalem. Er worden Israël-conferenties georganiseerd, daarnaast kennen we jaarlijks een zogenaamde Israël-zondag, die gerespecteerd wordt binnen een groot aantal kerken.

Messiaanse beweging

In de laatste helft van de twintigste eeuw zie we voorzichtig de Messiaanse beweging, ook wel “Hebrew Roots” of “Jewish Roots” beweging, ontstaan en die lijkt vooral nu in onze tijd, de eenentwintigste eeuw, veel tractie te krijgen. Op veel plaatsen zien we Messiaanse gemeenten ontstaan, maar ook lijkt de kerk op verschillende zaken sterk onder invloed te komen van deze beweging. Even een paar kerngedachten die je aantreft binnen deze beweging:

- Ook christenen dienen zich te houden aan de sabbat.
- Er is sprake van een hernieuwde aandacht voor de Bijbelse feesten.
- Jezus en de apostelen waren Joden, we moeten dus met een joodse bril naar de tekst van de bijbel leren kijken.
- Op veel plaatsen zien we dat zaken zoals koosjer eten en besnijdenis weer onder de aandacht worden gebracht en vaak ook worden toegepast.

Wat veel gezien wordt is derhalve een enorme invloed vanuit het Rabbijns Joods denken. Mede vanwege het feit dat we niet meer weten hoe de sabbat en de feesten gevierd moeten worden, is men geneigd de deur naar de joodse traditie wagenwijd open te zetten en zich daaraan te spiegelen. De synagogale traditie en liturgie, met name rondom de sabbat en de feesten, worden ingevoerd in de gezinnen en binnen de praktijk van deze gemeentes. Velen die betrokken raken bij deze beweging gaan zich distantiëren van de rest van de gemeente van

Jezus Christus, ze noemen zichzelf “Messiaans” en distantiëren zich in toenemende mate van de term “Christen”.

Samenvattend

Wat kenmerkend is voor al deze stromingen is dat er een soort grootste gemene deler kan worden geïdentificeerd. Hoewel er grote onderlinge verschillen zijn, kunnen we toch een aantal zaken benoemen, waar deze bewegingen met elkaar overeenstemmen. Even een kleine opsomming:

- Israël, het joodse volk is het volk van God.
- Israël en de gemeente zijn twee te onderscheiden entiteiten.
- Het Koninkrijk van God is een toekomstige fysieke realiteit die gestalte krijgt bij de wederkomst van Jezus Christus in de vorm van het 1000-jarig rijk.
- De eschatologie, de toekomstverwachting is voornamelijk op Israël en haar rol daarin gericht.
- De staat Israël wordt gezien als de vervulling van Bijbelse beloften.
- Het grootste deel van de Bijbelse beloften krijgt in de toekomst nog haar vervulling.

Hoewel ik al jaren met vragen zit met betrekking tot deze zaken, is het vooral de laatste tijd, dat de vragen nu duidelijker vorm beginnen te krijgen in mijn hoofd.

Ik ben opgegroeid in de Synodaal Gereformeerde Kerk, en heb daar actief deel van uit gemaakt als belijdend lid en ook gediend als ouderling. Toen ik in 1992 besloot mij

te laten dopen, kwam er abrupt een einde aan mijn functioneren binnen deze kerk, vanwege het feit dat toenmalig de Gereformeerde kerk zich niet met mijn keuze om mij te laten dopen kon verenigen. Mijn zoektocht nadat ik afscheid van de kerk had genomen bracht mij vervolgens langs verschillende gemeentes en stromingen van evangelische signatuur. Vanaf 2014 raakte ik langzaam betrokken bij het Messiaanse gedachtegoed en dat heeft ertoe geleid dat ik vanaf 2017 deelgenomen heb aan een aantal Messiaanse gemeentes en initiatieven tot recent een aantal gebeurtenissen mij noodzaakten om daar weer afstand van te nemen. Ik ben dus jarenlang geconfronteerd geweest met verschillende invalshoeken van bovengenoemde theologische richtingen.

Ik heb door de tijd heen zeer grote vraagtekens gekregen bij bovenstaand gedachtegoed en of dit wel bijbels is. Het doel van dit schrijven is om een poging te doen om deze vragen nader te formuleren en te beantwoorden. Ik wil dat doen aan de hand van delen van het evangelie van Johannes, aangevuld met het grootste deel van de eerste brief van Johannes. Stap voor stap wil ik met de lezer door de tekst heengaan en met name die aspecten benoemen die te maken hebben met de vraag hoe we dienen aan te kijken tegen bovengenoemde zaken. Ik heb bewust gekozen voor het evangelie van Johannes omdat we hierin geconfronteerd worden met de woorden van Jezus Christus. De dispensatieleer geeft, vanwege het feit dat er zogenaamd sprake is van twee evangeliën, nog opening om het onderwijs van Jezus en het onderwijs van Paulus tegen elkaar uit te spelen. Ik ben er

echter van overtuigd dat Jezus en Paulus volledig in lijn zijn met elkaar en er dus maar één evangelie is, namelijk het evangelie van Jezus Christus. Paulus legt het als volgt uit:

> *Want ik schaam mij het evangelie niet; want het is een kracht Gods tot behoud voor een ieder die gelooft, eerst voor de Jood, maar ook voor de Griek.*
> *(Romeinen 1:16)*

De beste manier om de overeenkomst tussen Jezus en Paulus aan te tonen is aan de hand van de tekst van het evangelie en de woorden van Jezus Christus zelf, en die regelmatig te vergelijken met de woorden van Paulus. Naast een uitleg van het evangelie van Johannes, zullen met name ook die aspecten die betrekking hebben op het Koninkrijk van God en hoe dit zich verhoudt tot de visie op Israël, er uit gelicht worden.

Ik hoop dat je bereid bent deze "reis" stap voor stap door het evangelie heen, met mij mee te maken en niet vroegtijdig af te haken, omdat jij nou eenmaal een andere mening bent toegedaan. Ik zie persoonlijk de bijbel in alle gevallen als de ultieme autoriteit, waarop we dienen terug te vallen en onze persoonlijke visie aan dienen te toetsen, en niet andersom. Ik wens je veel studieplezier en daag je uit om de bereidheid te hebben om het gedachtegoed waarmee je vertrouwd bent geraakt eens kritisch onder de loep te nemen.

In den beginne

Johannes 1:1-2

> *1 In den beginne was het Woord en het*
> *Woord was bij God en het Woord was God.*
> *2 Dit was in den beginne bij God.*

Meteen aan het begin van het evangelie kiest Johannes ervoor om naar het allereerste begin te gaan om van daaruit zijn verdere evangelie op te bouwen

Om te beginnen, geef ik eerst maar een overzicht van het evangelie.

- Hoofdstuk 1:1-18 is te zien als een inleiding waarin een aantal principiële waarheden worden neergezet, die in de hoofdstukken erna verder worden uitgewerkt.
- Vanaf hoofdstuk 1:19 tot aan hoofdstuk 12 is de confrontatie, die Jezus had met zijn tijdgenoten en hun leiders vooral het onderwerp. Wat opvalt is dat de meeste confrontaties plaats vinden in Jeruzalem gedurende de Bijbelse feesten.
- Hoofstuk 13-17 is specifiek onderwijs bestemd voor de kleine groep discipelen, die samen het apostelschap gaat vormen. Dit onderwijs vindt plaats tijdens het laatste avondmaal en zou gezien kunnen worden als een soort afscheidsrede vlak voordat Jezus de weg gaat van het kruis.
- Hoofdstuk 18-20 beschrijft de kruisdood van Jezus en zijn opstanding.

- Hoofstuk 21 beschrijft de laatste verschijning na zijn opstanding. Hieruit is duidelijk af te leiden dat deze kleine, zwakke groep mensen geroepen is om de wereld in te trekken met het evangelie en het leiderschap van de gemeente van Jezus Christus te gaan vormen.

Wie was Johannes?

Johannes was één van de zonen van Zebedeus, een visserman uit Galilea, die met twee van zijn zoons een visserijbedrijf had. Johannes werd meteen aan het begin door Jezus geroepen om Hem te volgen. Johannes noemt zichzelf nooit bij name in het evangelie, maar kiest ervoor om anoniem te blijven. Een term die een aantal keren voorkomt is de term "de discipel die Jezus liefhad", vrijwel unaniem wordt er door bijbeldeskundigen van uit gegaan dat Johannes hiermee zichzelf bedoelde. In hoofdstuk 1:37 is er sprake van twee discipelen die bij Johannes de Doper waren, de één wordt in vers 41 geïdentificeerd als Andreas, de broer van Simon Petrus. De discipel die anoniem bleef moet Johannes geweest zijn. Johannes was, net als de overige discipelen, een kind van zijn tijd en groeide op in een Joods godsdienstige omgeving, opgegroeid met de TeNaCH, de schriften uit het oude testament, die wekelijks in de synagoge werden bestudeerd. Om iets zinnigs te kunnen zeggen over zijn evangelie is deze achtergrondinformatie van groot belang. Verderop in het boek kom ik hier uitgebreid op terug.

Terwijl de andere evangelisten, Mattheus, Marcus en Lucas zich vooral eerst richten op het optreden van Jezus

in Galilea, kiest Johannes er voornamelijk voor om het optreden van Jezus in Jeruzalem weer te geven. Jezus was gewoon, zoals dat van iedere volwassen man werd verwacht, iedere keer tijdens de feesten naar Jeruzalem te gaan om daar de festiviteiten bij te wonen.

Even een opsomming[1]:

- Johannes 2 en 3 beschrijft het optreden van Jezus tijdens de eerste Pesach of Pascha viering en het Feest van de Ongezuurde Broden.
- Johannes 5 beschrijft het optreden van Jezus tijdens Shavuot of het Pinksterfeest.
- Johannes 7 beschrijft het optreden van Jezus tijdens Sukkot of het Loofhuttenfeest.
- In hoofdstuk 10 wordt gerefereerd aan het joodse feest van de tempelvernieuwing.
- Vanaf hoofdstuk 12 worden de gebeurtenissen beschreven die plaats vinden tijdens het tweede Pascha, waarin Jezus alle zaken waarop deze feesten betrekking hebben in vervulling doet gaan door zijn kruisdood en opstanding.

[1] Er is binnen de theologie veel verschil van inzicht over de duur van de bediening van Jezus, sommigen kiezen voor een bediening van één jaar terwijl anderen kiezen voor een periode van tussen de twee en een half en drie en een half jaar. Persoonlijk heb ik gekozen om uit gaan van het feit dat de bediening van Jezus, het “wel aangename jaar des Heren” vertegenwoordigt, en ik ga dan ook uit van een bediening van één jaar. Verdere discussie en uitdieping van dit onderwerp ligt buiten het bereik van dit boek.

De tekst

Johannes begint zijn evangelie met dezelfde woorden waar ook het oude testament begint, namelijk met de zinsnede "In den beginne". Hij lijkt hiermee een verbinding te willen leggen met **Genesis 1:1**:

> *In den beginne schiep God de hemel en de aarde*

Genesis 1 beschrijft het begin van de schepping van hemel en aarde en Genesis 2 beschrijft het begin van het menselijk geslacht. Je zou kunnen zeggen dat het hier gaat om de oorsprong van de fysieke werkelijkheid en de plaats die de mens daarin zou moeten innemen. De nadruk ligt op datgene wat waarneembaar is met onze vijf zintuigen, dat wat we kunnen zien, horen, proeven, ruiken en voelen

Johannes kiest er echter voor om terug te gaan naar de situatie van vóór de schepping. Hij beschrijft de toestand van die bewuste situatie, waarbij een aantal kenmerkende zaken worden benoemd die van toepassing zijn op HET WOORD, namelijk:

- Alles begint met HET WOORD
- HET WOORD is bij God
- HET WOORD was (of is) God

Hij beschrijft hier de Goddelijke oorsprong van HET WOORD voordat HET WOORD vlees (mens) geworden is (zie vers 14). In Johannes 4:24 wordt aangegeven dat God GEEST is, dat betekent dat God niet direct waar te nemen is met één van onze zintuigen. Het is belangrijk in

deze om te constateren dat, voordat onze werkelijkheid, namelijk hemel en aarde, geschapen werd zoals beschreven in Genesis 1, de eeuwige geestelijk werkelijkheid al bestond. Dat geldt natuurlijk ook voor HET WOORD voordat het vleesgeworden is. Wat we hieruit kunnen afleiden is dat de geestelijke werkelijkheid de essentie van alle dingen is, terwijl de fysieke werkelijkheid, de werkelijkheid waar wij mensen deel van uitmaken, een soort afspiegeling of reflectie is van de geestelijke werkelijkheid. Onder het oude verbond komt God naar zijn volk toe, Hij daalt neer op de berg Sinaï[2], Hij manifesteert zich op aarde door als het ware de hemel te laten neerdalen op de berg. Later doet Hij zijn heerlijkheid neerdalen op de door Mozes klaargemaakte tabernakel[3] en nog later op de door Salomo gebouwde tempel[4]. De aanwezigheid van God op aarde is dus gebonden aan deze fysieke plaatsen. Hierop kom ik later in dit boek uitgebreid terug. Wat Johannes vooral duidelijk wil maken met deze woordkeuze is dat we onze focus moeten verplaatsen van de fysieke, aardse, werkelijkheid naar de hemelse, geestelijke werkelijkheid.

Johannes 1:3

> *3Alle dingen zijn door het Woord geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is.*

Bij de feitelijke schepping van hemel en aarde was HET WOORD betrokken bij het hele scheppingswerk. Paulus,

---

[2] Exodus 19:20 Toen daalde de HERE neder op de berg Sinaï…

[3] Exodus 40:34 …en de heerlijkheid des HEREN vervulde de tabernakel,…

[4] 2 Kronieken 7:1 …en de heerlijkheid des HEREN vervulde het huis…

in de brief aan de Kolossenzen, benadrukt dit nog eens. Even de tekst:

> *16…want in Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, de zichtbare en de onzichtbare, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; **alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen**; 17en Hij is vóór alles en alle dingen hebben hun bestaan in Hem; (Kolossenzen 1:16-17)*

Jezus Christus, HET WOORD, is dus niet alleen onze Redder en Zaligmaker, maar Hij is ook de Schepper, hiermee wordt benadrukt dat Hij ten volle God is. God de Vader doet dus niets waarin de Zoon niet betrokken wordt[5].

Johannes 1:4-9

> *4In het Woord was leven en het leven was het licht der mensen; 5en het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet gegrepen. 6Er trad een mens op, van God gezonden, wiens naam was Johannes; 7deze kwam als getuige om van het licht*

[5] Binnen de Messiaanse beweging gaan steeds meer stemmen op, die de Godheid van Jezus Christus betwijfelen, dit gebeurt naar mijn mening om tegemoet te komen aan het Joodse denken, namelijk dat God één is en dus kan hun Messias geen God zijn. De Hogepriester Kajafas ziet bij het proces tegen Jezus in de claim dat Jezus de Zoon van God is dan ook een vorm van Godslastering en veroordeelt Jezus derhalve.
(Zie hiervoor Mattheus 26:63-66)

> *te getuigen, opdat allen door hem geloven zouden.*
> *8 Hij was het licht niet, maar was om te getuigen*
> *van het licht. 9 Het waarachtige licht, dat ieder*
> *mens verlicht, was komende in de wereld.*

Uit Genesis 1 is duidelijk op te maken dat God de grote hemellichten, die ons tot op de dag van vandaag verlichten, geschapen heeft op dag vier. Op dag één echter zegt God: "Er zij licht". Voordat zon, maan en sterren werden geschapen was er dus al licht op aarde. Als Jezus Christus in de tekst hier "Het waarachtige Licht" wordt genoemd, dan mag duidelijk zijn dat alles wat Jezus IS in de hemelse werkelijkheid, op dat moment zichtbaar wordt in onze fysieke werkelijkheid. Dat wordt nog eens onderstreept door de toekomstverwachting, weergegeven in Openbaring 21, dat zon en maan niet meer nodig zijn. Even de tekst:

> *…en de stad heeft de zon en de maan niet van*
> *node, dat die haar beschijnen, want de heerlijkheid*
> *Gods verlicht haar en haar lamp is het Lam*
> *(Openbaring 21:23)*

Wat tot nu toe duidelijk naar voren komt is dat onze fysieke werkelijkheid, de werkelijkheid waarin wij elke dag leven, voortgekomen is uit de geestelijke werkelijkheid waar God is en door HET WOORD tot stand gebracht is.

De mens die in deze situatie hier optreedt is Johannes de Doper. Deze Johannes de Doper mag gezien worden als de laatste grote profeet van het oude verbond en wordt

door God gebruikt om de komst van de Messias aan te kondigen. Er wordt aan Hem gerefereerd in alle vier de evangeliën, Hij vervult dus een sleutelrol in deze fase van de geschiedenis. Later in dit hoofdstuk komen we hierop verder nog terug. Johannes kan dus gezien worden als de afronding van alles uit het oude verbond, hij is het licht niet, maar hij is er om ervan te getuigen. Als je dit verder doortrekt dan is de conclusie gerechtvaardigd dat het oude verbond bedoeld is om te getuigen van het licht. Jezus en het nieuwe verbond vertegenwoordigen het waarachtige licht, wat komende is in de wereld.

Johannes 1:10-13

> *10 Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem*
> *geworden, en de wereld heeft Hem niet gekend.*
> *11 Hij kwam tot het zijne, en de zijnen hebben Hem*
> *niet aangenomen. 12 Doch allen, die Hem*
> *aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven*
> *om kinderen Gods te worden, hun, die in zijn naam*
> *geloven; 13 die niet uit bloed, noch uit de wil des*
> *vlezes, noch uit de wil eens mans, doch uit God*
> *geboren zijn.*

Jezus Christus is conform vers 10 integraal aanwezig in de wereld waar wij deel van uitmaken, wij kunnen dat echter alleen zien als wij daarvoor open staan. De mensheid als geheel heeft Hem niet gekend, hoewel Hij de ontwerper is van onze wereld. De wereld was verblind ten opzichte van deze waarheid. Maar niet alleen de wereld was verblind, ook het zijne, namelijk het joodse volk, de zijnen, namelijk zijn volksgenoten hebben Hem

niet gekend en dus ook niet ontvangen. De enige groep die hierop een uitzondering vormt zijn die mensen, zowel volksgenoten als ook later anderen uit de wereld, die Jezus hebben aangenomen. In het Grieks wordt voor het woord aangenomen een vervoeging van het woord λαμβάνω (Lambano)[6] gebruikt, en dat betekent zoveel als aannemen, ontvangen of in ontvangst nemen. In dit aannemen is dus een actieve component te ontdekken, er wordt van ons verwacht dat we er actief voor kiezen om Hem te ontvangen in ons leven. De groep mensen, die Hem aangenomen hebben vormen vanaf dat moment "de kinderen van God". Terwijl binnen het oude verbond het volk Israël de kinderen van God waren, het volk van God, zo wordt binnen het nieuwe verbond het volk van God gevormd door "allen die Hem aangenomen hebben", Jood en heiden samen. Petrus onderstreept dit nog eens in zijn eerste brief:

> *7**U dan, die gelooft, geldt dit kostbare**, maar voor de ongelovigen geldt: De steen, die de bouwlieden afgekeurd hadden, die is geworden tot een hoeksteen en een steen des aanstoots en een rots der ergernis, 8voor hen, die zich daaraan, in hun ongehoorzaamheid aan het woord, stoten, waartoe zij ook bestemd zijn. 9Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk (Gode) ten eigendom, om de grote daden te verkondigen van Hem, die u uit de*

[6] Strong G2983

*duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht: **10u, eens niet zijn volk, nu echter Gods volk**, eens zonder ontferming, nu in zijn ontferming aangenomen.*
(1 Petrus 2:7-10)

Dat wat in het oude verbond bijna uitsluitend bedoeld was voor het volk Israël, hoewel ook daar anderen zoals Rachab[7] uit Jericho en Ruth[8], de Moabitische tot het volk konden toetreden, kunnen we stellen dat de selectie nú wordt uitgebreid in de richting van alle volken, Jood en heiden samen, op voorwaarde dat zij Jezus Christus in hun leven ontvangen.

Wat Johannes er vervolgens nog aan toevoegt is dat we uit God geboren moeten zijn. We kunnen aan onze fysieke afkomst, ons bloed, geen rechten ontlenen. We kunnen geen beroep doen op onze eigen prestatie, ons vlees en als laatste ook niet op menselijke adoptie. Als je kijkt naar het oude verbond dan was het belangrijk dat je afstamde van Abraham, dat is dus je bloedband. Daarnaast dat je je aan Mozes, dat is de wet moest houden of dat je, zoals Rachab en Ruth, was aangenomen of geadopteerd en op die wijze werd toegevoegd aan het volk van God. Verderop in het boek, als we hoofdstuk drie van het evangelie Johannes behandelen, zal ik hier dieper op in gaan.

[7] Zie boek Jozua in Hoofdstuk 2 en 6
[8] Zie het boek Ruth

Johannes 1:14-17

> *14 Het Woord is vlees geworden en het heeft*
> *onder ons gewoond en wij hebben zijn*
> *heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid*
> *als van de eniggeborene des Vaders, vol*
> *van genade en waarheid. 15 Johannes heeft*
> *van Hem getuigd en heeft geroepen,*
> *zeggende: Deze was het, van wie ik zeide:*
> *Die na mij komt, is vóór mij geweest, want*
> *Hij was eer dan ik. 16 Immers uit zijn*
> *volheid hebben wij allen ontvangen zelfs*
> *genade op genade; 17 want de wet is door*
> *Mozes gegeven, de genade en de waarheid*
> *zijn door Jezus Christus gekomen.*

HET WOORD is binnen gekomen in onze fysieke werkelijkheid, mens geworden en heeft gewoond te midden van ons mensen en deze Mens Jezus Christus was vanaf dat moment de drager van de heerlijkheid van God op aarde. We hebben eerder gezien dat de berg Sinaï, de tabernakel van Mozes en als laatste de Tempel in Jeruzalem, de plaats was waar de heerlijkheid van God aan verbonden was, vanaf het moment dat Jezus als mens deel gaat uitmaken van onze wereld, is Hij de drager van de heerlijkheid van God. In Mattheus 1 wordt dat onderstreept door de uitspraken van de engel, als Hij aan Jozef uitlegt wat er aan de hand is met Maria. Dit is wat de engel zei:

> *20 …Jozef, zoon van David, schroom niet Maria, uw*
> *vrouw, tot u te nemen, want wat in haar verwekt*

is, is uit de heilige Geest. 21Zij zal een zoon baren en gij zult Hem de naam Jezus geven. Want Hij is het, die zijn volk zal redden van hun zonden. 22Dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden hetgeen de Here door de profeet gesproken heeft, toen hij zeide: 23Zie, de maagd zal zwanger worden en een zoon baren, ***en men zal Hem de naam Immanuël geven, hetgeen betekent: God met ons****.*
(Mattheus 1:20-23)

Jesaja 7:14 aanhalend maakt de engel aan Jozef duidelijk dat dit kind, waar Maria zwanger van was "God met ons" is. Zolang Jezus op aarde rondloopt is Hij de vertegenwoordiger van God in ons midden, wilde je dus in die tijd werkelijk God ontmoeten dan moest je Jezus opzoeken, Hij was (is) Immanuël.

Johannes de Doper getuigt hiervan door te stellen dat Jezus er eerder was dan Hijzelf. Uit de bijbel is duidelijk op te maken dat Johannes een half jaar eerder is geboren dan Jezus, dus als Johannes zegt dat Jezus er eerder was dan hij, dat hij dan niet naar de fysieke geboorte van Jezus wijst, maar naar de Goddelijke oorsprong.

Jezus was vol genade en waarheid, dus als je Hem ontmoette kreeg je hier deel aan. Door Hem te ontmoeten, Hem te ontvangen, krijg je deel aan de volheid van genade en waarheid en ontvangen we zelfs genade op genade

De wet van Mozes, met alle daaraan gekoppelde regelgeving, kon deze nieuwe werkelijkheid slechts

weerspiegelen. Met de komst van Jezus Christus krijgen we deel aan de echte realiteit van genade en waarheid. Als wij uit God geboren zijn hebben we deel gekregen aan deze volheid

Johannes 1:18

> *18 Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, die aan de boezem des Vaders is, die heeft Hem doen kennen.*

De komst van Jezus betekende, naast al het voorgaande, ook dat Hij als eniggeboren Zoon, in zijn hoedanigheid als Mens, laat zien wie God werkelijk is. Dit is een thema dat in de confrontatie met de joodse leiders verderop in het evangelie steeds weer naar boven komt. Op niet misverstane wijze maakt de komst van Jezus duidelijk wie God werkelijk is. Terwijl Mozes en de wet ons slechts een glimp geven toont Jezus het hart van de Vader.

Afrondend

Wat Johannes doet is in een notendop de belangrijkste aspecten van het evangelie laten zien. De kernwaarheden die hier in worden opgesomd, vormen een soort kapstok om de rest van het evangelie, het onderwijs van Jezus en de daaraan gekoppelde confrontatie met zijn tijdgenoten, goed te begrijpen. Dit alles aangevuld met specifiek voor de discipelen bestemd onderwijs waarin deze zaken verder uitgediept worden in de richting van de toekomst. Jezus zal dan niet meer lijfelijk aanwezig zijn, maar zijn

plaats zal worden ingenomen door de Geest der Waarheid[9].

Het is de bedoeling om stap voor stap verder door het evangelie heen te gaan. De focus zal vooral komen te liggen op de controverse tussen enerzijds het oude verbond met al zijn fysieke aspecten gekoppeld aan de fysieke werkelijkheid en anderzijds de geestelijke werkelijkheid die van een heel andere aard is en waar we dankzij het optreden van Jezus, zijn kruisdood en opstanding, deel aan mogen krijgen.

[9] Johannes 14:16-17

Deel 1 De strijd met het oude

In dit eerste deel komt het grote conflict aan de orde die Jezus had met de joodse cultuur, met name met de schriftgeleerden en de Farizeeën. Als we geen oog hebben voor de intensiteit van dit conflict, dan lopen we grote kans dat we het belang van het nieuwe verbond gaan bagatelliseren. Het nieuwe verbond is zo fundamenteel anders dan het oude verbond, dat dit niet genoeg benadrukt kan worden. Het conflict lijkt zich te richten op secundaire zaken, echter als we de diepte van het conflict leren zien, dan blijkt dat we hier te maken hebben met fundamentele waarheden, die kenmerkend zijn voor het evangelie en het Koninkrijk van God. Het conflict toont op niet mis te verstane wijze aan hoe ver de joodse cultuur en het joodse leiderschap in die tijd afgeweken waren van bijbels gedachtegoed. In Mattheus 23 vinden we de volgende opmerking van Jezus aan het adres van de Farizeeën en schriftgeleerden:

> *13 Maar wee u, schriftgeleerden en Farizeeën, gij huichelaars, want gij sluit het Koninkrijk der hemelen toe voor de mensen. Immers, gij gaat er niet binnen en die trachten binnen te gaan, laat gij niet toe daarin te komen.*
> *(Mattheus 23:13)*

Jezus maakt op niet mis te verstane wijze duidelijk, dat het gaat om de vraag of de Farizeeën en schiftgeleerden,

die samen met de Sadduceeën het geestelijke leiderschap van die tijd vormden, al of niet deel uitmaken van het Koninkrijk van God. In het verlengde daarvan is de vraag gerechtvaardigd of zij al dan niet behouden zijn. Het gaat hier dus niet om minder belangrijke bijzaken, maar om fundamentele waarheid, die ook door ons begrepen moet worden.

In dit eerste deel gaan we het publieke optreden van Jezus stap voor stap na. We gaan hoofdstuk voor hoofdstuk door het evangelie van Johannes heen, om deze zo fundamentele strijd boven water te krijgen.

Een stem in de woestijn

Johannes 1: 23

> *23 Hij zeide: Ik ben de stem van één die roept in de woestijn: Maakt recht de weg des Heren, gelijk de profeet Jesaja gesproken heeft.*

Alle vier de evangeliën beginnen met het optreden van Johannes de Doper. In het eerste hoofdstuk van het Lukasevangelie vinden we zelfs de beschrijving van de aankondiging van zijn geboorte en de eigenlijke geboorte zelf. De engel Gabriel legt aan zijn vader Zacharias uit waar God deze jongen voor bestemd heeft en hoe zijn optreden zal zijn:

> *15 Want hij zal groot zijn voor de Here en wijn en sterke drank zal hij niet drinken en met de heilige Geest zal hij vervuld worden, reeds van de schoot zijner moeder aan,*
> *16 en velen der kinderen Israëls zal hij bekeren tot de Here, hun God.*
> *17 En hij zal voor zijn aangezicht uitgaan in de geest en de kracht van Elia, om de harten der vaderen te keren tot de kinderen en de ongehoorzamen tot de gezindheid der rechtvaardigen, ten einde voor de Here een wel toegerust volk te bereiden.*

(Lucas 1:15-17)

In deze uitspraak wordt de laatste tekst uit het oude testament aangehaald. Deze Johannes vervult de rol van Elia uit **Maleachi 4:5-6**:

> *Zie, Ik zend u de profeet Elia, voordat de grote en geduchte dag des HEREN komt. Hij zal het hart der vaderen terugvoeren tot de kinderen en het hart der kinderen tot hun vaderen, opdat Ik niet kome en het land treffe met de ban.*

Jezus bevestigt deze positie nog een keer in **Mattheus 11:14-15**:

> *14 en indien gij het wilt aanvaarden: 15 **Hij is Elia**, die komen zou. Wie oren heeft, die hore!*

Deze Elia is de laatste, die wordt beschreven in het oude testament, hij mag dus gezien worden als de afsluiting, die gevolgd wordt door een overgang naar iets nieuws. In hetzelfde gedeelte uit Mattheus 11 verwijst Jezus naar **Maleachi 3:1**:

> *Zie, Ik zend mijn bode, die voor mijn aangezicht de weg bereiden zal;*
> *plotseling zal tot zijn tempel komen de HERE, die gij zoekt, namelijk de Engel des verbonds, die gij begeert. Zie, Hij komt, zegt de HERE der heerscharen.*

De eerste helft van deze tekst slaat op het optreden van Johannes de Doper, de tweede helft van deze tekst slaat

op de komst van de Here Jezus, de Engel, of ook Boodschapper, van het verbond. Trouwens de term "HERE der heerscharen" in het oude testament slaat meestal op de Zoon van God, de Messias, en slaat dus op Jezus en zijn plaats in het grote heilsplan van God.

Je kunt dus gevoeglijk zeggen dat het optreden van Johannes de afronding is van het oude verbond en dat met de komst van Jezus een start gemaakt wordt met het nieuwe verbond dat aangekondigd is in **Jeremia 31:31-34**:

> *31 Zie, de dagen komen, luidt het woord des HEREN, dat Ik met het huis van Israël en het huis van Juda een nieuw verbond sluiten zal. 32 Niet zoals het verbond, dat Ik met hun vaderen gesloten heb ten dage dat Ik hen bij de hand nam, om hen uit het land Egypte te leiden: mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik heer over hen ben, luidt het woord des HEREN. 33 Maar dít is het verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des HEREN: Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. 34 Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren: Kent de HERE: want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord des HEREN, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken.*